

M E T O D I K A

instalace pachového ohradníku na likvidaci afrického moru prasat

Technické podmínky

verze č.3

EKOPLANT

Součást ochrany živé přírody.

Vypracovali: Ing. Vlastimil Nevrkla a Ing. František Frola

2020

Vydal: EKOPLANT, s.r.o.

OBSAH:

1. Úvod

2. Vymezení pojmů

3. Instalace pachového ohradníku

3.1. Lokalizace ohniska s výskytem afrického moru prasat s vytýčením vedení pachového ohradníku v ochranné zóně

3.2. Materiálové vybavení

3.3. Postup instalace pachového ohradníku pro okamžité uzavření nakažové zóny

3.4. Postup instalace klasického pachového ohradníku

4. Údržba

4.1. Aktivace

4.2. Oživení

4.3. Kontrola stavu pachového ohradníku

5. Ochranné pomůcky

6. Literatura

1. Úvod

Celosvětovým problémem je šíření nákazy afrického moru prasat. Jediným státem na světě, který zlikvidoval africký mor prasat je Česká republika. Díky mimořádným veterinárním opatřením KVS Zlín s dominantní úlohou pachových ohradníků se podařilo nákazu AMP zlikvidovat.

Cílem této Metodiky je podat ucelený souhrn opatření týkající se pachových ohradníků, které významně pomohly udržet černou zvěř v nálezové zóně a posléze je postupně odlovit a tím neumožnit jejich migraci přes vytýčenou zónu do sousedních regionů, kde by se mohl AMP dále šířit.

2. Vymezení pojmů

Pachový ohradník – je technické zařízení, které v kombinaci s pachovou látkou odpuzuje zvěř od překonání pachového plotu, při instalaci pachového ohradníku je třeba se řídit Zákonem č.17/1992 Sb. o životním prostředí v platném znění.

Biodegradabilní nosič koncentráту pachové látky – je materiál speciálně vyvinutý pro injektáž pachové látky (patent EU a CZ), který má otevřené póry zabezpečující vysoký difuzní koeficient pachové látky a tím i maximální účinnost pachového ohradníku. Nosič je šetrný k životnímu prostředí ve smyslu zákona č.17/1992 o životním prostředí, na vzduchu za daných meteorologických podmínek teploty a vlhkosti je velmi stabilní, není toxický, karcinogenní a neemituje cizorodé látky do životního prostředí.

Nosič koncentráту pachové látky PU pěna - kelímek díky otevřeným pórům má vynikající difúzní vlastnosti, což souvisí s vysokou účinností pachové látky. Působením fotooxidace a UV záření se PU pěna rozpadá na částičky, které vlivem vlhkosti hydrolyzují a při tom vznikají toxické, karcinogenní a mutagenní látky, které kontaminují půdu. Z uvedeného důvodu se PU pěna v kelímku používá výhradně na okamžitou instalaci pachového ohradníku při lokalizaci nálezové zóny afrického moru prasat. Při likvidaci PU pěny se musí dodržet zásady zákona o odpadech č.45/2019 Sb..

Koncentrát pachové látky proti černé zvěři – obsahuje účinnou látku, která imituje pach predátora, čímž odpuzuje černou zvěř na zemědělském pozemku. Splňuje podmínky zákona č.17/1992 o životním prostředí a dle Zákona o biocidech č. 324/2016 Sb. je zařazen do seznamu biocidů viz Oznámení.

Aktivace – první injektáž koncentráту pachové látky do nosiče v rámci instalace pachového ohradníku.

Oživení – následná injektáž koncentráту pachové látky do nosiče v období do 1 měsíce od poslední injektáže koncentráту pachové látky.

3. Instalace pachového ohradníku

3.1. Lokalizace ohniska s výskytem afrického moru prasat s vytýčením vedení pachového ohradníku v ochranné zóně

Před vlastní instalací pachového ohradníku je třeba provést lokalizaci ohniska AMP a vytýčit vedení pachového ohradníku nejlépe podél komunikací, které jsou zároveň hranicí nálezové zóny.

3.2. Materiálové vybavení

Kůl – dřevěný, doporučené rozměry 2,5 x 2,5 x 100 cm.

Adaptér – do něj se zasune nosič BIO10, který je chráněn před oplachem dešťovou vodou, adaptéry se mohou nařezat ze sádkartonových CD profilů o rozměrech 4,5x3,5x6cm,

Biodegradabilní nosič BIO10 – o rozměrech 5,5 x 3,5 x 4,5 cm viz kap.2,

Nosič PUR pěna – láhev 750 ml s obsahem až 30 l pěny

Kelímek – objem 0,2 l (plastový nebo papírový)

Koncentrát pachové látky – viz kap. 2.

3.3. Postup instalace pachového ohradníku pro okamžité uzavření nálezové zóny

- do kelímku o objemu 0,2 l se vypění trubičková PU pěna pomocí aplikátoru, který se našroubuje na láhev,
- vypěněná pěna se musí nechat vytvrdit cca 5 hodin, kdy již není lepivá a může se do ní injektovat koncentrát,
- připravený nosič PUR pěny v kelímku se injektuje koncentrátem pachové látky ve 3 bodech po dobu 1 vteřiny, potom se zavrtá půdním vrtákem do země do hloubky cca 5 cm, pokud není k dispozici půdní vrták je možno kelímek s PU pěnou položit na zem v rozestupech 5 m od sebe, oživení nosiče se provádí 1x měsíčně,
- pokud se uvedený postup bude provádět před zimou, je možné na zimu použít kůly, na nichž se kelímek připevní hřebíkem, kelímek s nosičem se směřuje do nálezové zóny,
- uvedený postup umožňuje rychle a kvalitně nainstalovat pachový ohradník, jehož životnost je cca 1 rok.

3.4. Postup instalace klasického pachového ohradníku

- před vlastní instalací je třeba přivrtat adaptér na kůl (pokud se používá adaptér),
- kůly se do země zatlučou palicí nebo zavrtají půdním vrtákem do hloubky 20-30 cm ve vzdálenosti cca 5 m od sebe, kůly s adaptéry se zatlučou směrem k nálezové zóně
- do adaptérů se zasunou z boku nosiče BIO10,
- do kostičky nosiče se injektuje koncentrát pachové látky po dobu cca 1 vteřiny, oživení nosiče se provádí 1x měsíčně,

- injektáž koncentrátu pachové látky je třeba dělat zásadně po větru, aby nedošlo ke kontaminaci oděvu pachovou látkou,
- pachový ohradník se instaluje pouze na jedné straně komunikace, případně jiného vhodného terénního prvku (řeka, potok aj.), který tvoří hranici nakažové zóny.

4. Údržba

4.1. Aktivace

Aktivace pachového ohradníku se provádí zároveň s instalací.

4.2. Oživení

Oživení pachového ohradníku se provádí 1x měsíčně.

4.3. Kontrola stavu pachového ohradníku

Kontrolu pachového ohradníku se doporučuje provádět průběžně, aby se předešlo proniknutí zvěře následkem chybějících nosičů ať už z jakýchkoliv důvodů. Účinnost pachového ohradníků je možno zkontrolovat fyzikální metodou olfaktometrií, která stanoví počet pachových jednotek v nosiči za určité období od posledního oživení.

5. Ochranné pomůcky

- brýle nebo štít
- pracovní oděv
- gumové rukavice, nejlépe slabé chirurgické
- pracovní obuv

6. Literatura

1. Zákon č.449/2002 Sb. o myslivosti
2. Zákon č.13/1997 o pozemních komunikacích
3. Zákon č.17/1992 Sb. o životním prostředí
4. Zákon č.324/2016 Sb. o biocidech, v platném znění
5. Mimořádná veterinární opatření vydaná SVS